

Weber Günther
GOTTES GEIST IN DIESER
WELT
Herder, München 1974.

1. TEOLOŠKI KRITERIJI

1.1. *Teologija potvrde*

Teološke okvire ove knjige o potvrdi predstavlja biblijsko orijentirana pneumatologija unutar koje su sagledavani i kristološko-eklezološko-sakramentalni vidovi. Svrha je tome da se uoči skriveno i unatoč tome vidljivo djelovanje Duha Božjega u svijetu. Predstavljanje teologije u Duhu odvija se prema već poznatoj biblijsko-povijesno-spasonosnoj shemi: nazočnost Duha Božjega pri stvaranju; u životu i djelu proroka; u Isusu Kristu; u Crkvi; u novom svijetu. Dakle, to je Duh, koji djeluje u Isusu Kristu i u Crkvi. Na Crkvu se gleda kao na narod Božji koji se priznaje Kristovim te prihvaća ulogu „posvećivanja” svijeta. Što Weber piše naglašava sveopće djelovanje Duha Svetoga u svakom kršćaninu te time i odgovornost svakog pojedinog, tim više stupa u drugi plan hijerarhijski i institucionalni karakter Crkve.

Teološko načelo prema kojem Weber razvija svoju misao jasno je prepoznatljivo u svojoj jedinstvenosti te nije uvjerljivo u svojoj primijenjenosti. Ipak ostaje problematičan dosta brz i na momente površan odgovor na ljudska pitanja i traženja boljeg i ljud-

skijeg svijeta. Mislim da nije dovoljno samo upozoriti na „prisutnost duhovskog djelovanja u svijetu”.

Stječe se dojam da ova knjiga o potvrdi nije vezana niti uz jedan pastoralni koncept te i ne nudi nikakva hvatišta niti iskustva neke krizmaničke kateheze koja bi bila odraz određene teološke refleksije.

Jako je naglašena međuovisnost sakramenta krštenja sa sakramentom potvrde. Oba su znakovi prihvaćanja novog života, prihvaćanja Duha Svetoga. Krštenje je kao rođenje i početak; potvrda je naprotiv upotpunjenje te zrelost za novi život, život u Duhu Isusa Krista. Teološki akcent kod krizme stavljen je na „opus operantis” kao „conditio sine qua non” djelovanja Duha Svetoga.

1.2. Teološki ciljevi sakramenta potvrde

U prvom je redu osobna zrelost (punoljetnost) u vjeri, koju treba shvatiti kao svjesno i odgovorno prihvaćanje Kristova naloga da se ide i naviješta. Ovo odlazanje (u svijet) shvaća se kao bitna komponenta osobne zrelosti krizmanika. Spominje se i odnos prema Crkvi kao zajednici, ali bez nekog detaljnijeg razradivanja. Crkva je shvaćena prije svega kao ishodište iz kojeg kršćanin polazi da ostvari svoje poslanje u svijetu.

2. ANTROPOLOŠKI KRITERIJI

Pri čitanju ove knjige stje-

če se dojam da se moguće ostvariti kao čovjek samo u rasponu kad je osoba postala odraslom. Premalo je sagledavano djetinjstvo i mladost kao bezuvjetne komponente ljudskog sazrijevanja. Weber jako inzistira na iskustvenoj komponenti ljudskog života i on to kaže jasno i odrešito. Punoljetnost i zrelost, to je cilj svakog iskrenog nastojanja. Ovaj pojam, koji je okosnica za krizmaničku katehezu kod Webera, ocrtan je i opisan u obliku „što on nije”. Preduvjet punoljetnosti i zrelosti jest sposobnost da se čovjek postavi kritički prema nekoj stvari.

Čovjek je predstavljen kao onaj koji stalno traži i nikad nije zadovoljan s nađenim. Istodobno je ocrtana ljudska podvojenost između nastojanja da se postane što zreliji i punoljetniji te na momente nemogućnosti da se ostvari taj ideal. I sama je okolina uvučena u svijet ljudskih nesavršenosti te je smatrana objektom kršćanskog djelovanja. Za pojašnjenje nesavršenosti u svijetu manje su navođeni socijalni a više sasvim ljudski, individualni dokazi. Pri tome se dosta površno analiziraju antropološki i sociokulturni faktori. Razvojno-psihološka primjena potpuno nedostaje. Pri tome nedostaje „samostalnost” upravo spomenutim antropološkim potrebama. Prebrzo i na momente neuvjerljivo stavljene su u područje djelovanja Duha; svakodnevnost je prečesto i prebrzo stavljena pod vid konačnosti.

3. DIDAKTIČKI KRITERIJI

3.1. Opći i posebni ciljevi

Često se govori o punoljetnosti i osposobljavanju za zrelost s nakanom da se senzibilizira za raznoliko djelovanje Duha u svijetu. Navode se također i sadržaji. Kao posebne ciljeve moglo bi se npr. spomenuti slijedeće:

- spoznaja da u nama postoji nešto što nas goni, potiče da ljudski život treba biti bolji i pravedniji (str. 8);
- spoznaja da je Duh Božji posvuda na djelu gdje čovjek iskreno nastoji tražiti istinu i njoj se podvrći (str. 10);
- spoznaja da Isus nije samo prorok nad kojega dolazi Duh Sveti, nego osoba koja posjeduje Duha Svetog (str. 19);
- svijest da učenici na blagdan Duhova doživljavaju kako u njima djeluje posve novi Duh (str. 20).

Posebni ciljevi predstavljaju „otvorenost” ove knjige. Velika sveobuhvatnost materijala što ga sadrži ova knjiga krije u sebi i neke nedostatke. Nedostatak i nedosljednost kriterija prema kojima se biraju posebni ciljevi uvukli su Webera u veliko poopćavanje. Na momente nedostaju i upute koji su sadržaji namijenjeni za koju dob. Tok sata te postavljanje ciljeva krizmaničke kateheze prepušteni su na volju i nevolju samih kateheta.

3.2. Sadržaji

Razmatraju se neka iskustvena područja krizmaničke kateheze, ali zapravo oni nisu nosioci dotičnog procesa, nego prebrzo „teološko” rješavanje postavljena zadatka. Proces „učenja” otežan je i tim što su sadržaji preopćenito postavljeni, te zapravo ne postoji niti jedno mjesto gdje su oni primjerno primijenjeni. Ni „jezična” izvedba nema uvijek u vidu raznolikost postavljena cilja (zrelost, punoljetnost!), ukoliko, barem se tako stječe dojam, manipulira već sa sugestivno postavljenim pitanjima.

3.3. *Organizacija procesa učenja i njegova izvedba*

Na osnovi otvorenosti ove krizmaničke knjige, mogući su različiti procesi učenja, što za nastavnika predstavlja veliku okretnost na području didaktike. Fotografije i usporedba tekstova morali bi pomoći procesu produbljivanja i međuovisnosti, pri čemu se pripušta učeniku da on utanači međudnos između slike i teksta. S obzirom na liturgijsko slavljenje potvrde, Weberov koncept nema nikakva

relevantna odraza. On jednostavno preuzima tekst iz Obreda potvrde i ponegdje djelomično tumači liturgijski čin.

Weberova polazna točka jest teologija o Duhu Svetom. On je promatra povijesno-spasenjski: nazočnost Duha Svetoga pri stvaranju svijeta, u riječi i djelu proroka, u osobi Isusa Krista, u Crkvi, u novom svijetu. Teoretske postavke o Crkvi premalo su jasne te nutarnja međuovisnost „pojedinaca”, „Crkve” i „svijeta” nije dovoljno iskristalizirana.

Marko Pranjić